

Avrupa ve Fransa İlkelerini Çiğneyip Libya'da İnsan Hayatını Tehlikeye Atıyor

Bendeniz Libya'da mülteci ve göçmenlere yönelik dokuz gözaltı merkezinde faaliyet yürüten Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü'nün bir üyesiyim. Trablus'un Mısırâte bölgesi civarında yaklaşık 3 bin kişinin tıbbi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyoruz. Bu kişilerin korumasız vaziyette ve çaresizlik içerisinde oldukları tartışılmaz bir gerçek, keyfi uygulamalarla karşı karşıya bulunan bu insanların akıbeti bize ve elinden geleni yapmaya çalışan diğer insani yardım kuruluşlarının buradaki mevcudiyetlerine bağlı.

Avrupa Birliği'nin temeli olduğunu savunduğu ilkeler; etnik, ulusal ve dinsel aidiyetlere dayalı şiddeti reddeder. Ne var ki Libya'da keyfi gözaltı, kötü muamele, açlık ve işkenceye maruz kalan insanlarla yüz yüzeyiz. İnsanlık dışı koşullar altında tutuklulardan, çocuklu veya çocuksuz kadınlardan, kimsesiz çocuklardan söz ediyoruz burada.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin tıpkı 2016'daki gibi kan dondurucu 2018 raporuna, uluslararası sivil toplum kuruluşlarının açıklamalarına ve birçok ana akım medya haberine rağmen; Libya sığınma merkezlerinde her gün tanık olunan acı gerçeklikte hiçbir değişiklik olmadı. Sayılarının 5 bin 700 olduğu tahmin edilen mültecilerin içinde bulunduğu durum bu. Yüzde 20'si kadın ve çocuklardan oluşan bu grubun yüzde 75'inin Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin sorumluluğu altında bulunduğu düşünülüyor. Bu insanlar aylarca gözaltında tutuluyor ve kendilerini fiziksel ve psikolojik şiddetten hatta kimi zaman tekrar eden kaçırılma olaylarından koruyacak hiç bir şey olmadığı gibi; Libya'da bu şartlar altında yaşamaktan başka çareleri de yok.

Avrupa Çaresizlik Üretiyor

Bendeniz de bir Avrupalıyım ve bu uygulamaları desteklediğini gördüğüm Avrupa benim Avrupa'm değil. Ayrıca kaç vatandaşı bu durumu kendi namına kabullenebilir ki? İtalya hükümeti Libya sahil güvenliğine taahhüt ettiği kurtarma botlarını teslim etti. Fransa da aynı şeyi yapacağını Şubat'ta duyurmuştu. Bu açıklamanın yapıldığı 21 Şubat tarihinde de Libya'daydım ve bir mülteci botu bir kaç gün denizde dolaştıktan sonra Hums'a geri gönderildi. 116 kişiden oluşan yolcular arasında kadın erkek hastalar ve biri altı aylık altı çocuk da bulunuyordu. Dehşete kapılmışlardı ve açlıktan ölmek üzereydiler. Üstelik

hipotermi geçirmekte olan bu insanlar karga tulumba alınıp gözaltı merkezine gönderildiler. Savunma bakanının Libya'ya geri gönderilmenin bu insanlar için ne anlam ifade ettiğini görebilmesini umuyordum.

İnsani yardım çalışanlarının mülteci gözaltı merkezlerine zaten sınırlı olan erişimi de engellenirse bu tür bölgelerde gözlem imkânı bile kalmaz. Libya mülteci kamplarından gelen her görüntü insanın içini sızlatıyor. Tanık olunan şeyleri derlemek zor. Hatta bazen imkânsız.

2018'de 2 bin 300'e yakın insan Akdeniz'de çoğunlukla Libya açıklarında kayboldu. Bugün kurtarma botları idari ve adli manevralarla engelleniyor. Akdeniz'in kuzey limanları hayatta kalanları kabul etmeyi reddediyor. O kadar ki kimi zaman bazı ticari gemiler, kurtarılan insanları karaya çıkaramama korkusuyla batmak üzere olan mülteci botlarını görmezden geliyorlar. Hayatta kalanlar uluslararası hukuka ve geri-göndermeme kuralına aykırı olarak sistematik bir şekilde ya Libya sahil koruma kuvvetleri ya da ticari gemiler tarafından Libya'ya geri götürülüyor.

Bırakınız dünyanın tüm çaresizlerini kabul etmenin mümkün olmadığını tekrarlamayı; bizzat Avrupa'nın ürettiği çaresizlere bakınız! Akdeniz'de yükselen deniz duvarı, mülteci kabul eden ülkelerde yer kıtlığı ve Libya'daki gözaltı sisteminin bulanıklığı mültecileri iyice korumasız bırakmakla kalmıyor; insanı fütursuzca sömüren başka bir sistemin de işlemesine zemin hazırlıyor. Bizzat Libya otoriteleri özellikle söz konusu mülteci kamplarında olup bitenleri denetleme konusunda kapasitelerinin çoğu zaman yetersiz kaldığına dikkat çekiyor.

Rönesans ve İkiyüzlülük

Gerçeği bildikleri halde Avrupalı yetkililerin Avrupa'ya ulaşanların azalışından memnuniyet duyduklarını iştihmeye tahammül etmek zor. Avrupa Rönesansı'ndan bahsediyorsunuz fakat benim burada her gün tanık olduğum şey Avrupa sınırlarının korunması adına insan hakkı ihlalleridir. Eğer mülteci kampı koşulları ve bu koşulların kabul edilemez olduğu biliniyorsa o halde neden hayatının tehlikede olduğunu hissettiği için kaçmaya çalışan onca insanı ülkelere geri dönmeye zorluyorsunuz? Avrupa'yı yeniden böyle bir ikiyüzlülük zeminine inşa etmek nasıl mümkün olabilir?

Buradan çıkaracağımız sonuç basit Sn. Cumhurbaşkanı: Bu böyle devam edemez. Fransa başta olmak üzere Avrupa, bu politikayı sürdürmekle ilkelere ihanet edip insan hayatını tehlikeye atıyor. Çaresizliklerinden yararlananların kurbanı durumundaki bu insanların Libya'ya geri gönderilmelerine acilen son verilmesi ve daha fazla sayıda kabul ile karşılanmalarından başka; sivil toplum kuruluşlarının denizdeki kurtarma operasyonlarına

katılmalarına ve Libya'da mülteci durumunda bulunan insanların sistematik bir şekilde gözaltı merkezlerinde tutulmasına alternatif önerilere katkıda bulunmalarına da acilen izin çıkarılması gerekiyor.

Yazar Julien Raickman, Sınır Tanımayan Doktorlar Örgütü, Libya Misyon Şefi

Tarih 14.03.2019

Kaynak lemonde.fr

Çeviri TASAM Afrika Enstitüsü | Muhsin KORKUT

Not: İlgili gazetenin internet sitesinde tırnak içi başlıkla yayınlanan bu yazı, «hem değerlerini hem sınırlarını koruyan» bir Avrupa'dan «dem vuran» 4 Mart tarihli ve «Avrupa Rönesansı» başlıklı bildirisine atfen Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuelle Macron'a «açık mektup» biçiminde kaleme alınmıştır.